

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 29–31 maj samt för den 1 juni justerades.

§ 2 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Berit Högman* (S) avsågt sig uppdraget som suppleant i socialutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade

att Vänsterpartiets riksdagsgrupp anmält Yasmine Posio Nilsson som ledamot i utrikesutskottet och som suppleant i justitieutskottet och i civilutskottet samt Maj Karlsson som ledamot i krigsdelegationen,

att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Sultan Kayhan som suppleant i socialutskottet, Lennart Axelsson som suppleant i kulturutskottet samt Mattias Vepsä som suppleant i kulturutskottet och i miljö- och jordbruksutskottet under Arhe Hamednacas ledighet samt

att Miljöpartiets riksdagsgrupp anmält Jonas Eriksson som ledamot i EU-nämnden.

Förste vice talmannen förklarade valda till

ledamot i utrikesutskottet

Yasmine Posio Nilsson (V)

suppleant i justitieutskottet

Yasmine Posio Nilsson (V)

suppleant i civilutskottet

Yasmine Posio Nilsson (V)

suppleant i socialutskottet
Sultan Kayhan (S)

suppleant i kulturutskottet
Lennart Axelsson (S)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 16–30 juni* till

suppleant i kulturutskottet
Mattias Vepsä (S)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Mattias Vepsä (S)

Förste vice talmannen förklarade vald till

ledamot i krigsdelegationen
Maj Karlsson (V)

Förste vice talmannen förklarade vald *från och med den 15 juli* till

ledamot i EU-nämnden
Jonas Eriksson (MP)

§ 4 Anmälan om ordförande i utskott

Förste vice talmannen anmälde att *Tomas Tobé* (M) valts till ordförande i justitieutskottet från och med den 15 juni.

§ 5 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2016/17:552

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:552 Fortsatt sjunkande antal poliser i Sverige av Roger Haddad (L)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 26 juni 2017.

Stockholm den 12 juni 2017

Justitiedepartementet

Anders Ygeman

§ 6 Anmälan om faktapromemoria

Prot. 2016/17:127

16 juni

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2016/17:FPM96 Diskussionsunderlag. Hur vi bemöter globaliseringen
KOM(2016) 240 till näringsutskottet

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse

2016/17:189 till finansutskottet

Motion

2016/17:3753 till civilutskottet

§ 8 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Konstitutionsutskottets betänkanden

2016/17:KU20 Granskningsbetänkande

2016/17:KU24 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under
2016

2016/17:KU30 Ny kommunallag

2016/17:KU17 Kommunala och regionala frågor

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande

2016/17:MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige

Utbildningsutskottets betänkande

2016/17:Ubu23 En stadiindelad timplan i grundskolan och närliggande
frågor

§ 9 Svar på interpellation 2016/17:546 om Sveriges reaktion på Turkiets brott mot mänskliga rättigheter

Svar på

interpellationer

Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman och ärade ledamöter! Markus Wiechel har frågat mig vilka överväganden som ligger till grund för Sveriges agerande hittills med anledning av Turkiets frekventa brott mot de mänskliga rättigheterna och mot internationell rätt, om jag och regeringen avser att lyfta Turkiets frekventa brott mot de mänskliga rättigheterna och mot internationell rätt framöver och vad regeringen i sådana fall kan tänkas göra i exempelvis FN:s säkerhetsråd. Han har också frågat vad jag och regeringen gjort hittills för att förhindra turkiska brott mot internationell rätt, inklusive de mänskliga rättigheterna.

Jag delar interpellantens stora oro över den försämrade situationen i Turkiet, inte minst beträffande massavskedanden och arresteringar samt kränkningar av mänskliga rättigheter. Fria medier, yttrandefrihet, politisk opposition samt en välfungerande rättsstat är förutsättningar för ett demokratiskt samhälle. Detta har vi framfört till turkiska företrädare i Stockholm och i Ankara.

Turkiet är en strategiskt viktig partner, och regeringen menar att dialog och samarbete på områden av gemensamt intresse ökar våra möjligheter att ställa krav på reformer vad gäller mänskliga rättigheter och rättsstat. Vi fortsätter även att inom ramen för Sveriges bilaterala reformstöd stötta insatser för att öka kapaciteten hos det civila samhället, medierna och andra förändringsaktörer.

Regeringen är också pådrivande när det gäller att lyfta Turkiets kränkningar av de mänskliga rättigheterna inom ramen för de internationella forum som vi anser mest lämpliga för dessa diskussioner och där resultat kan uppnås. Därför är regeringen aktiv inom främst EU och Europarådet för att på så vis långsiktigt söka påverka utvecklingen i Turkiet. Vi uppmärksammar situationen för oppositionspolitiker, journalister, akademiker och civilsamhällesaktörer och driver att EU:s medlemsstater fortsätter att agera samlat för att respekten för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i Turkiet förbättras.

Regeringen välkomnade därmed möjligheten för EU:s utrikesministrar att kort efter folkomröstningen i Turkiet diskutera utvecklingen i landet och den framtida relationen mellan EU och Turkiet. Då uttrycktes även tydliga förväntningar på den turkiska regeringens agerande.

Interpellanten nämner Turkiets agerande i Irak och Syrien. Om Turkiet attackeras från ett annat lands territorium kan Turkiet ha rätt att vidta begränsade och proportionerliga åtgärder, i enlighet med folkrätten inklusive FN-stadgan. All internationell våldsanvändning – även sådan som är tillåten enligt folkrätten – regleras dock samtidigt av staters skyldigheter enligt den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna.

Under vår tid i FN:s säkerhetsråd kommer Sverige att fortsätta att arbeta för efterlevnad av internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter och för humanitärt tillträde samt stödja initiativ och beslut som kan bidra till att stridigheterna i såväl Irak som Syrien upphör. De politiska processerna, som måste inkludera kvinnor, för långsiktig stabilitet och demokratisk utveckling måste i stället ta vid. Inom ramen för dessa diskussioner kan Turkiets agerande fortsatt komma att hanteras.

Sverige fortsätter att nära följa utvecklingen i Turkiet, och i fokus för vårt engagemang står starkt respekt för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Vidare avser vi att driva på för att situationen även fortsättningsvis uppmärksammas inom EU och andra relevanta internationella forum.

Anf. 2 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Jag börjar med att säga att jag gläds åt ministerns uttalande oro över situationen i Turkiet och att hon tycks ha ett genuint engagemang i detta.

Däremot är jag inte ett dugg nöjd med svaret på interpellationen, som jag tycker är något intetsägande för att komma från en minister som delar min oro för situationen i Turkiet och för Turkiets återkommande övertramp.

Turkiet är, som vi alla vet, ett speciellt land som länge har utmärkt sig i Mellanöstern, inte minst för att vara förhållandevis sekulärt trots landets geografiska position, historia, religion och så vidare. Det är likaså ett land vars relationer har varit viktiga just för att det har haft en bättre relation till västvärlden. Turkiet har i många avseenden varit ett föredöme i sin del av världen.

På senare år har det dock skett vissa förändringar som gör att förhållningssättet till och synen på Turkiet, inte minst landets regering, bör förändras. Till att börja med styrs landet i dag av en hänsynslös auktoritär ledare som gång på gång har visat sitt stöd för gamla imperialistiska tankesätt. Detta tror jag att vi båda är oroade över.

Vi har sett detta i och med toleransen för extremt radikala grupper, inte minst i grannländerna. Vi ser IS, vi ser al-Nusra och andra grupper, inte minst i Syrien, som Turkiet har gett stöd. Vi har sett hur IS-olja har köpts i Turkiet och hur krigare mer eller mindre fritt under en längre period har kunnat färdas mellan länderna.

Kort och gott ser vi en islamistisk diktatur som är en betydande del av Europarådet. Turkiet är ett land som var med från starten av Europarådet, och jag tycker att det här är oroväckande.

Jag anser som sagt tyvärr att man inte gör så mycket från svensk sida. Man har uttalat att man samtalat med turkiska företrädare om situationen i landet, och det tycker jag är positivt. Men samtidigt märks det inte särskilt mycket på den internationella arenan. För inte alls så länge sedan var jag själv och andra i New York på en resa till FN. Min syn bekräftades; man lyfter inte alls upp diskussionen om vad som händer i Turkiet i FN-sammanhang. Man fokuserar i stället på andra saker.

Samma sak har jag själv märkt som en del av den svenska delegationen till Europarådet. Turkietfrågan är någonting som man lite grann sopar under mattan, till och med efter statskuppen och Turkiets övergrepp. Då blev det tydligt att man nästan i vissa avseenden försvarade landets agerande. Detta är såklart problematiskt.

Att Sverige inte gör så jättemycket framgår ganska tydligt också i ministerns svar när hon lite svepande om internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter säger: ”Inom ramen för dessa diskussioner kan Turkiets agerande fortsatt komma att hanteras.”

Herr talman! Det finns mycket jag skulle vilja ta upp i den här debatten, och jag vet att jag inte kommer att hinna med allting. Men som ministern säkert vet har jag varit drivande i de här frågorna både här i riksdagen där jag har lämnat in totalt sju olika skriftliga frågor till ministern – den första i början av 2015 – och i Europarådet och andra forum. Jag ser fram emot en vidare diskussion med ministern och kanske lite tydligare svar om vad regeringen faktiskt gör.

Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Jag uppskattar att det finns ett stort engagemang hos riksdagens ledamöter för utvecklingen i Turkiet. Jag tror också att det finns en

bred samsyn om hur oroande situationen är. Vi har en betydelsefull bilateral relation med Turkiet sedan lång tid tillbaka, inte minst därför att vi har drivit frågan om EU-närmande. Det känner man väl till i Turkiet, och landet är dessutom en strategisk samarbetspartner för EU.

Vår främsta utrikespolitiska plattform är alltså EU-samarbetet, och det är också där mycket av politiken vad gäller Turkiet drivs. Sedan är det förstås också viktigt med Turkiets roll som en mycket central aktör i en region som blir alltmer instabil och vars utveckling också påverkar oss i hög grad. Vi har redan konstaterat hur utvecklingen har gått i en mycket negativ riktning under de senaste åren. Efter kuppföröket stärktes den här utvecklingen dessvärre.

Jag delar förstås den syn som interpellanten har när det gäller situationen för till exempel delar av den demokratiskt valda oppositionen. Det gäller inte minst det kurddominerade partiet. Nu har man många av sina representanter fängslade, Demirtaş och Yükkedag till exempel.

Jag kan ge tio exempel på vad vi gör. Jag har inte hört exempel på vad interpellanten menar att vi skulle kunna göra mer.

Utrikespolitiken är förstås i hög grad beroende av de uttalanden man gör. Man manifesterar tydligt vad man tycker, och det gör man genom uttalanden. Det har vi gjort upprepade gånger. Vi har varit mycket aktiva i rådet för gemensamma uttalanden, till exempel vid utrikesministersammanträden. Vi har verkat för att EU:s medlemsländer ska följa MR- och rättsstatsfrågorna. Vi har också publicerat en MR-rapport om 135 länder, och vi är ett av de två länder i världen som gör det och väldigt tydligt belyser situationen i Turkiet vad gäller demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.

I alla samtal som vi har med Turkiets företrädare har vi tydliggjort svenska positioner i alla kategorier. Vi har träffats på olika nivåer genomgående och gjort klart precis vad vi tycker – det är också ett sätt att utöva påtryckningar. Vi har ett reformstöd som stöttar och ger hjälp till exempelvis civilsamhällesorganisationer, hotade journalister och alla som arbetar i opposition. Vi har bidragit med valobservatörer. Vi har kallat Turkiets ambassadör till UD, till exempel när HDP-ledarna greps. Vi följer rättegångar. Vi arbetar aktivt både i FN och i EU för att den här frågan ständigt ska vara aktuell.

Det är så man bedriver utrikespolitik – om nu inte interpellanten menar att det skulle finnas några andra metoder som man skulle kunna ta till. Vi skulle inte kunna vara tydligare med vad vi tycker, och vi driver frågan och är aktiva i alla diskussioner som handlar om Turkiet. Det kommer att ske igen redan nästa vecka när utrikesministermötet äger rum.

Den här frågan förblir på dagordningen. Vi har verkligen ingenting att skämmas för, och det finns fler exempel på vad som har gjorts för att faktiskt trycka på och försöka vrida utvecklingen i rätt riktning i Turkiet.

Anf. 4 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Det finns faktiskt flera saker som regeringen gör som är positiva i det är avseendet. Ministern nämnde några av dem. Det som jag saknar är att man lyfter upp det här till ytan och faktiskt tar upp frågan internationellt i större utsträckning. Efter den senaste resan till FN i New York var det ganska tydligt för mig att frågan om Turkiets övertramp mot

de mänskliga rättigheterna nästan inte finns. Den diskussionen existerar nästan inte där.

Visst, det finns många andra länder där det är en värre situation och det finns många andra länder där det kanske är en liknande situation, men Turkiet är trots allt ett land som är engagerat i Europarådet och, precis som Sverige, har varit med från det år det bildades. Det är också ett land som har ganska nära relationer till hela Europa och till och med har aspirerat på att bli en del av Europeiska unionen. Det är alltså lite annorlunda förutsättningar.

Man kan också ta ett jämförande exempel. Det handlar om Turkiets övertramp av internationell rätt, vilket jag lyfte fram i interpellationen, då Turkiet har gått in i Cypern tidigare och i Irak och Syrien på senare tid. När det gäller Irak är det extra allvarligt med tanke på att det där finns en demokratiskt vald regering som har motsatt sig de turkiska trupper som har gått in där.

I interpellationssvaret nämnde ministern att man i vissa avseenden har rätt att gå in i ett främmande land om man ska försvara sig själv. I det här fallet finns det ingenting som de behöver försvara sig mot. De har gått in med hänvisning till att de attackerar terrorister i PKK, men det stämmer inte; de har imperialistiska motiv. Det har framgått i diverse uttalanden av Turkiets president. Bland annat har han tidigare hänvisat till såväl Aleppo i Syrien som Mosul i Irak som turkiska städer som bör bebos av sunniter. Det är en tydligt imperialistisk syn att det här är städer som tillhör Turkiet. Vi har sett samma sak i Syrien, där Turkiet har gått in och attackerat den främsta sekulära kraften mot Islamiska statens härjningar. De har gått in och attackerat en annan Natoallierad. De har gått in och förstört stabiliteten i norra Syrien.

När det gäller Ryssland, som också har brutit mot internationell rätt genom annekteringen av Krim, har man varit tydlig och gått ut och fördömt detta i hårda ordalag. Men när det gäller Turkiet är det förhållandevis tyst, och det är det som jag tycker är beklagligt.

Jag tror att för att få någon form av trovärdighet är det nog bra om det sker en likabehandling av de här två skurkstaterna.

Anf. 5 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Jag vill säga till interpellanten att vi i den här frågan måste använda alla våra politiska och diplomatiska verktyg och vara aktiva på alla de olika internationella plan som vi kan komma åt för att se till att vi gör vår röst hörd och agerar aktivt.

I FN kommer det upp framför allt när det gäller Syrien, därför att Turkiet som sådant inte är en landssituation som säkerhetsrådet regelbundet följer. Säkerhetsrådet är ju bundet av de situationer som man har via FN-resolutioner och annat. Framför allt har Turkiet alltså behandlats i samband med att man diskuterar situationen i till exempel Syrien. Men att frågan skulle vara bortträngd eller inte skulle diskuteras håller jag helt enkelt inte med om. Jag har här i riksdagen vid upprepade tillfällen också fått beskriva hur vi ser på situationen i Turkiet. Den här debatten är alltså mycket aktiv, och det välkomnar jag.

Prot. 2016/17:127

16 juni

Svar på
interpellationer

Framför allt agerar vi via EU, och vi har från regeringens sida arbetat aktivt för att också se till att bevara Turkiets EU-perspektiv så långt det över huvud taget är möjligt. Vi menar att det har varit och borde vara ett av de mest effektiva sätten att påverka Turkiet på lång sikt. Det var detta som drev på för reformsträngningar under ett stort antal år, och nu har vi tyvärr sett en rikttningsförändring åt alldeles fel håll i Turkiet. Men stats- och regeringscheferna i EU har haft och har Turkiet på sin dagordning. Jag har diskuterat Turkiet med utrikesministerkollegorna många gånger. Det var också uppe på vårt möte i april.

Än så länge är det inget medlemsland som argumenterar för att Turkiets EU-förhandlingar ska avbrytas. Men vi vet var de röda linjerna dras, till exempel vid införande av dödsstraff. Och vi är alla bekymrade över utvecklingen när det gäller demokratin och rättsstatens principer.

I det här läget menar vi att det är Turkiet som måste definiera sin relation till EU och visa genom handling att man är seriös när det gäller EU-närmandet.

Vi har intresse av att samarbeta i en rad frågor, till exempel utrikes- och säkerhetspolitiken och antiterrorismsamarbetet. Turkiet har också en viktig roll att spela i kampen mot Daish. Samtidigt får det inte leda till att man använder det för att krossa kurderna och den kurdiska oppositionen.

Vårt samarbete med Turkiet när det gäller migration har också ökat de senaste åren. Det är viktigt för att komma åt dem som smugglar flyktingar och när det gäller asylprocessen och annat.

Turkiet har ett omfattande flyktingmottagande, drygt 3 miljoner flyktingar. Det ekonomiska samarbetet är också omfattande.

Det innebär att vi, som jag sa, måste använda alla våra politiska och diplomatiska verktyg på rätt sätt och på alla de här olika plattformarna och i forum som vi har tillgång till. Vi måste fortsätta insistera på att vi vill se en demokratisk utveckling i Turkiet och respekt för mänskliga rättigheter. Vi fortsätter att använda de tio exempel som jag räknade upp på hur vi kan driva de här frågorna.

Jag anser absolut inte att vi är osynliga eller tystade när det gäller debatten om utvecklingen i Turkiet.

Anf. 6 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Kanske tänkte Margot Wallström själv på att det låter lite märkligt att inget land har propat på att avbryta förhandlingarna om Turkiets eventuella inträde i EU, trots att de har aviserat införandet av dödsstraff. Jag kan räkna upp en massa siffror. Efter kuppöversöket har mer än 2 500 journalister blivit av med sina arbeten. 800 har förlorat statliga presskort, 169 medier har stängts ned och cirka en halv miljon kurder har fått lämna sina hem efter ganska brutala tillslag från turkiska myndigheter.

Det finns återkommande exempel på att Turkiet är så långt ifrån EU det bara går. Trots det har regeringen inte drivit på för att till exempel avbryta förhandlingarna. Det är ganska mycket begärt att tro att Turkiet ska ändra sitt beteende och helt plötsligt bli ett EU-land.

Efter kuppöversöket tog det bara någon eller några dagar tills man började massarrestera människor. Det vittnar inte minst om en ganska långtgående åsiktsregistrering. Jag har själv kontakt med flera exilturkar som har berättat att de inte hade något med kuppöversöket att göra men att de har flytt på grund av rädsla för regimen.

När det gäller kurdernas situation, avser regeringen att vidta åtgärder för att på något sätt stärka kurdernas roll i Turkiet men även i exempelvis Syrien?

Prot. 2016/17:127
16 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 7 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Jag håller helt med om beskrivningen av vad som är problematiskt och av den mycket allvarliga och oroande utvecklingen i fel riktning när det gäller respekten för mänskliga rättigheter. Jag har ingen annan syn.

Hittills har det ändå varit EU-närmandet som har gett oss ramen, kravlistorna och villkoren. Det har gjort så att vi kunnat driva på och säga: ”Om ni vill gå i den här riktningen måste det här uppfyllas. Då måste ni upphöra med det här och det här. Ni måste göra de här reformerna för att komma vidare.” Det drev också utvecklingen i rätt riktning under ett antal år, fram till i början av 2000-talet. Det är också viktigt för oppositionen. Kom ihåg det! Vilket hopp ska vi ge oppositionen?

Än så länge finns en etablerad process. Än så länge finns gemensamma och återkommande möten med Turkiet. Där kan vi i EU vara tydliga. Det är vi också. Vi bjuder förstås in utrikesministern eller andra företrädare och säger tydligt: ”Ni vet att om ni går vidare med det här och med införande av dödsstraff har ni passerat en röd linje som innebär att allt det här måste avbrytas.” Vi menar att EU-förhandlingarna har varit och bör vara ett verksamt politiskt, diplomatiskt verktyg.

Vi ger stöd till kurderna och har i våra uttalanden insisterat på att en fredsprocess behöver komma till stånd i stället. Man behöver få en utveckling som inkluderar kurderna.

När det gäller till exempel kampen mot Daish i Irak är det faktiskt peshmerga som vi har gett framför allt ett militärt stöd, vilket Markus Wiechel säkert vet.

Den här frågan kommer att fortsätta vara högt upp på dagordningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellationerna 2016/17:554 och 557 om Fikru Maru

Anf. 8 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman och ärade ledamöter! Désirée Pethrus och Ulla Andersson har frågat mig om jag anser att Etiopien lever upp till sina åtaganden utifrån landets ratificeringar av internationella konventioner avseende medborgerliga och politiska rättigheter och mot korruption. De har frågat på vilket sätt Sverige har nyttjat sin position i FN:s säkerhetsråd för att lyfta upp frågan om Etiopiens bristande rättssystem. De har även frågat om jag har för avsikt att besöka Addis Abeba för att framföra synpunkter på svenske medborgaren Fikru Marus fall och besöka Maru i fängelset. Ulla Andersson undrar även vad jag gör för att Fikru Maru snarast ska släppas från fångenskapen. Jag väljer att besvara interpellationerna i ett sammanhang.

Sverige har både under den tidigare och under den nuvarande rättsprocessen mot Fikru Maru arbetat intensivt med hans fall. Åtalspunkterna mot honom är allvarliga, och omständigheterna kring åtalet väcker många frågor. Vårt budskap till etiopiska företrädare är tydligt: Vi förväntar oss en rättssäker och skyndsamt hantering av den fortsatta rättsprocessen, inte minst mot bakgrund av Fikru Marus bräckliga hälsa. Vi kommer att fortsätta vårt arbete så länge det behövs.

I enskilda fall arbetar vi alltid utifrån det konsulära uppdraget, oavsett vilken offentlig uppmärksamhet fallet får. Däremot ingriper vi inte i andra länders rättsprocesser. I det fall som Désirée Pethrus åberopar framhöll den dåvarande regeringen särskilt sin syn på press- och yttrandefrihet som en grundläggande demokratisk värdering. Det besök på ministernivå som genomfördes skedde då en dom hade fallit och vunnit laga kraft och de båda svenska medborgarna hade påbörjat avtjänandet av sina straff.

I det nu aktuella fallet pågår alltjämt en rättsprocess. Så länge den pågår fortsätter vi att bevaka processen på plats genom vår ambassad och i övrigt agera på det sätt som vi bedömer gagnar fallet bäst.

Vi fortsätter att aktivt ta upp ärendet med våra etiopiska motparter på alla nivåer, såväl lokalt i Addis Abeba som i Stockholm och på andra ställen. Regeringen, däribland jag själv, har vid upprepade tillfällen tagit upp fallet med våra motparter.

Etiopien har ratificerat sju av nio huvudkonventioner vad gäller mänskliga rättigheter, och som på många håll i världen är utmaningen att åtagandena ska omsättas i handling. Etiopien granskades senast 2014 i FN:s universella granskningsmekanism, UPR. Sverige rekommenderade då att Etiopien skulle vidta åtgärder för att säkerställa fullständiga förenings- och mötesrättigheter, ta bort vaga bestämmelser i antiterroristproklamationen som kan användas för att kriminalisera utövandet av rätten till yttrande- och föreningsfrihet samt säkerställa att yttrandefriheten för det civila samhället, oppositionspolitiker eller oberoende medier inte begränsas. Detta är rekommendationer som Sverige ständigt tar upp med etiopiska företrädare när tillfälle ges.

Désirée Pethrus nämner även biståndet till Etiopien. Det svenska utvecklingssamarbetet är långsiktigt och riktar sig till Etiopiens folk. Det är inte fråga om något budgetstöd, och strategin innehåller tydliga och kraftfulla begränsningar när det gäller samarbete med staten, i synnerhet den centrala statsapparaten.

Vårt stöd går i huvudsak till multilaterala aktörer och civilsamhällesaktörer, och mänskliga rättigheter och demokrati är ett viktigt fokus i strategin. Det är regeringens ambition och förhoppning att detta kommer att bidra till att stärka människors möjligheter i Etiopien att åtnjuta sina medborgerliga fri- och rättigheter.

Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Stort tack, utrikesministern, för svaret!

Det här är en fråga som har engagerat mig och flera under en ganska lång tid. Fikru Maru har varit fängslad i Etiopien i över fyra år – en väldigt lång tid.

Sverige har en lång och historisk relation till Etiopien. Det var ett av våra första biståndsländer på 50-talet. Trots att Fikru Maru var fängslad

dubblerades biståndet till Etiopien förra året. Det ökade från ca 100 miljoner per år till 200 miljoner per år. I en ny landstrategi har regeringen betonat vikten av att stärka mänskliga rättigheter i Etiopien. Det är bra eftersom vi dessvärre ser stora brister där.

Samtidigt har den svenska kardiologen Fikru Maru bland annat med svenska biståndsmedel startat Etiopiens första hjärtsjukhus i Addis Abeba. Han sitter fängslad på det som jag och hans advokat tycker är ganska lösa grunder. Statsrådet använder uttrycket ”allvarliga grunder”. Det är svårt att bedöma om statsrådet redan har tagit ställning till grunderna för åtalet.

Efter många år i fängelse blev Fikru Maru till slut frikänd från åtalspunkterna om mutor. Men i stället fick han nya åtalspunkter om terrorism emot sig. Under tiden som han satt i fängelset hade han startat terroristisk verksamhet, påstod man.

Det var ett par väskor med sjukvårdsutrustning som man ansåg inte hade förtullats ordentligt. Nu anklagar man Fikru Mari för terroristbrott som har planerats i fängelset. Det tar liksom aldrig slut på de olika anklagelsepunkter som man kan komma på i Fikru Maru-fallet.

Jag har stor respekt för att det är ett konsulärt fall. Det är klart att vi inte kan se mellan fingrarna när svenskar begår brott i andra länder och att det måste finnas ett rättssystem på plats.

Men jag tycker att regeringen och UD ibland missar målet när det rör sig om mer politiska processer där svenskar har fängslats. I det här fallet var det ju internt politiskt och enligt det interna rättssystemet i Etiopien som han fängslades. Man ville komma åt en annan minister. Jag vill fråga statsrådet: Är det inte skillnad på ett vanligt konsulärt fall och ett fall där personen har fängslats på politiska grunder? Måste man då inte agera på ett helt annat sätt?

Som jag tog upp i min interpellation tycker jag att den förra regeringen i fallet Martin Schibbye och Johan Persson agerade på ett helt annat sätt. Statsminister Reinfeldt träffade den etiopiska premiärministern, och Carl Bildt besökte svenskarna i fängelset.

Det är därför som jag återigen har lyft frågan: Finns det ingen möjlighet för någon av ministrarna att göra ett besök hos Fikru Maru i fängelset? Varför är man så motsträvig i den frågan?

Låt oss få se ett besök! Statsministern har vid ett tillfälle sagt att Etiopien är som hans andra hem. Det borde väl ändå kunna gå att visa att vi har tagit upp Fikru Maru-fallet genom ett besök i fängelset.

Anf. 10 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman och statsrådet! När vi vaknar på morgonen kan vi öppna dörren och gå ut och känna regndroppar på näsan eller solen smeka kinden. Vi kan känna vinden blåsa i håret. Vi kan känna dofter. Vi vet att dagen kan innebära att vi ska träffa vänner. Om man har ett jobb kan man gå dit. Vi kan träffa barn och barnbarn. Det har Fikru Maru nu förvägrats i över fyra års tid. Fikru Maru har suttit fängslad i fyra års tid och varit en bricka i ett politiskt spel. Det är det som detta faktiskt handlar om.

Vi är många som har engagerat oss i Fikru Marus fall. Själv är jag riksdagsledamot från det län där han bor. Han bor i Hudiksvall där han är hjärtläkare. Det är många lokalpolitiker över alla partigränser som har engagerat sig: riksdagsledamöter, EU-parlamentariker, journalister, ledarskribenter och många fler. När mänskliga fri- och rättigheter inskränks

måste vi säga ifrån. När Fikru från Hudiksvall blir en bricka i ett politiskt spel i en rättsosäker stat med en auktoritär regim och far illa, då måste vi säga ifrån.

Vi har skrivit brev till ambassaden. Vi har frågat ministern vad hon avser att göra. Vi har haft seminarier och utövat påtryckningar. Det har hållits möten och publicerats artiklar. Vi har försökt att göra vad vi kan.

Det som Fikru Maru utsätts för i fängelset av regimen i Etiopien är helt enkelt omänskligt. Att vara fängslad i fyra år, att bli dömd och kort därefter frias visar att han har suttit där oskyldigt dömd i fyra år – fyra år av en människas liv.

Under den tiden har han också blivit allvarligt sjuk. Det terrordåd som han anklagas för skedde när han själv låg och kämpade för sitt liv på sjukhuset med en lungkollaps. Regimen påstår att lungan ska ha kollapsat för att han föråt sig på choklad, att han iscensatte det hela. Det är medicinskt omöjligt; det vet alla som kan något om medicin. Men det är det som är motivet.

Jag vet att EU har uppmanat Etiopien att respektera mänskliga rättigheter. Det är viktigt och bra, men det har ju inte förändrat någonting.

Jag vet att Amnesty nu har engagerat sig i Fikrus fall, och det är också väldigt bra. Jag vet att UD och ambassadören på plats har gjort insatser som har varit uppskattade av familjen, inte minst när alla nordiska ambassadörer var på plats under rättegången.

Men ändå står vi här i dag – fyra år av en människas liv. Fikru betalar ett väldigt högt pris. Det är därför som jag har ställt frågorna: Vad gör vi nu? Varför kan inte ministern eller till och med statsministern besöka Fikru Maru i fängelset? Jag tror att det skulle vara rätt obekvämt för regimen att ha besök i ett fängelse av ett statsråd. Det skulle få uppmärksamhet. Kanske man på det sättet skulle kunna få en bättre dialog med regimen och ta steg framåt i den här processen.

Under dessa fyra år har det inte gått framåt. Snarare hittar man bara nya anledningar att hålla Fikru Maru fängslad. Det var med anledning av detta som jag ställde mina frågor. Jag får tacka för svaret. Ni försöker på olika sätt att agera inom de ramar som ni har satt upp, men jag tror att man måste ta ytterligare steg. Eftersom det är ett politiskt spel måste nog politiken agera mer synligt och mer tydligt. Det hoppas jag också att utrikesministern kommer att göra, och jag återkommer till det i mitt nästa inlägg.

Anf. 11 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Tack, interpellanterna!

Vi delar den här frustrationen. Jag har full förståelse för detta. Jag skulle kunna ge exakt samma bild. Det som vilar på oss är att se till att vi använder alla våra diplomatiska verktyg på bästa sätt. Det här var ju också den förra regeringens utmaning, och den har fortsatt även för vår del. Frustrationen gäller att det tar så otroligt lång tid. Alla de insatser som vi har gjort har tyvärr inte lett till att vi har kunnat se en förändring eller att Fikru Maru har kunnat komma tillbaka till Sverige.

Vi gör alltid det som vi bedömer är bäst i det konsulära fallet och det som bäst kan bidra till en lösning. Vi vill inte heller utsätta personen för ännu större påtryckningar eller problem. Ni ska veta att vi verkligen använder alla de diplomatiska verktyg som vi har till vårt förfogande. Under en viss period tror jag att vår ambassadör i Addis Abeba arbetade dygnet

runt med den här frågan. Vi sätter också stort värde på den kontakt vi har med Fikru Marus familj. Det har varit väldigt viktigt.

Vi har hela tiden kontakter på alla politiska nivåer, och vi ser till att lyfta upp frågan på alla sätt. Den etiopiska ambassadören har kallats upp vid olika tillfällen. Detta är något som vi bär med oss. Vi har absolut inte minskat våra insatser.

Jag tror att skillnaden mot tidigare och vid besök har blivit när en dom har fallit. Regeringen kan och ska inte ta ställning i skuldfrågan. I våra kontakter med etiopiska företrädare är vi mycket tydliga med att vi förväntar oss en rättssäker och skyndsamt hantering av den fortsatta rättsprocessen. Det är nu upp till etiopiska myndigheter att leda detta i bevis. Vad jag menade med "allvarliga" var att anklagelserna är väldigt allvarliga.

Budskapet är tydligt. Vi förutsätter att den fortsatta rättsprocessen ska hanteras rättssäkert och skyndsamt och att man också tillgodoser Fikru Marus behov. Vi kommer att fortsätta med vårt arbete så länge det behövs och på det sätt som vi bedömer gagnar ärendet bäst.

Vi vet också förstås att man i Etiopien är mycket känslig när någon försöker ingripa i landets rättsprocesser – på samma sätt som vi skulle vara det. Inte heller vi vill att ett annat land ska ingripa i våra rättsprocesser. Därför gäller det att bedöma vad som är lämpligt att göra, så att vi inte försvårar eller gör det ännu tyngre för Fikru Maru under dessa omständigheter. Vi överväger ständigt vilka diplomatiska verktyg vi kan använda.

Det är etiopiska myndigheter som bär ansvaret för hur denna rättsprocess fortsättningsvis ska behandlas. Det är de som ska ta ansvar för att Fikru Maru får en humanitär behandling. Detta kommer vi att fortsätta att hävda.

I början av maj träffade ambassadpersonalen Fikru Maru. Nästa besök hoppas vi kunna göra inom kort. Vi följer alltså detta mycket noga.

Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Tack, utrikesministern, för svaret! Jag tror ändå att både jag och Ulla Andersson känner en ganska stor oro för hur det ska gå i fallet Fikru Maru. Jag tycker att jag under den tid då jag har suttit i riksdagen och det har inträffat fall som detta har kunnat lära mig att det är tiden som är det viktiga. Om ingenting sker under den första månaden riskerar alla dörrar att låsas.

Jag skulle vilja att UD reflekterar över hela arbetet med konsulära fall och med att skilja ut politiska fall. Kristdemokraterna har en ledamot som har varit fängslad på Kuba. Jag såg hur det hela gick till. De puckarna var inte alltför snabba. I det fallet gick det dock bra. Men det hade kunnat gå väldigt illa, vilket det gjorde för en annan person som var med i samma situation.

Jag vill även uppmana UD och utrikesministern att verkligen jobba med tidsperspektivet. Det var något som alla som engagerade sig för Martin Schibbye och Johan Persson kom fram till. Man väntade alldeles för länge innan man satte in några insatser, och därför tog det så lång tid.

Fikru Maru, en svensk hjärtläkare, sitter fängslad i ett etiopiskt fängelse sedan fyra år tillbaka. Man kan tänka sig själv hur det skulle vara. Vi vet hurdan situationen är och att han är svårt sjuk i ett fängelse med råttor, dålig hygien, brist på mat och så vidare.

En svensk medborgares liv står på spel. UD måste hitta metoder för att politiskt driva frågan. Därför ställer jag åter frågan: Vad kan regeringen göra ytterligare för att kanske göra ett besök i fängelset? Jag tror att det skulle kunna gå. Han har blivit friad från de första åtalspunkterna. Det visar att grunderna för åtalet är väldigt lösa.

Ministern lyfte även upp biståndet. Nej, vi tycker kanske inte att man absolut måste dra tillbaka biståndet, men vi kan inte ha ett kravlöst bistånd. Om biståndet varje år ska gå till att stärka mänskliga rättigheter, kan ministern då garantera att detta är vad vi kan se? Förbättras situationen i Etiopien med de 200 miljoner kronorna av skattebetalarnas pengar? Kan ministern här säga att vi ser att det går i rätt riktning? Jag är inte så säker på att hon kan det.

Biståndet är alltså en sak. Något annat som ministern också lyfter upp är att Etiopien har ratificerat sju av nio huvudkonventioner. Hon erkänner att det är ett problem när det inte omsätts i handling. Hon säger också att Sverige är kritiskt till att Etiopiens bestämmelser i antiterroristproklamationen är för vaga.

Detta borde i sig göra att utrikesministern har tydliga punkter att ta upp med den etiopiska regeringen: Vad står anklagelserna mot Fikru Maru för? Hur skulle han i fängelset ha kunnat starta en terroristhandling med ett upplopp när han inte ens var där? Det påstås att han har ätit för mycket choklad, fått en lungkollaps av det och därför inte var i fängelset precis när uploppet inträffade. Vad är det för slags anklagelser vi ser?

Jag kräver att utrikesministern agerar mer kraftfullt än vad som har gjorts och vad vi kan se i dag. Jag tror att vi alla vill att han ska bli fri.

Anf. 13 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Man kan lugnt påstå att man känner sig ganska maktlös när fall som dessa uppstår. Om vi känner oss maktlösa kan vi kanske förstå hur Fikru Maru känner det när han sitter fängslad med diabetes och kraftigt försämrad hälsa och då till och med ambassadören nekas tillträde för att träffa honom. Hela den rättsprocess som har varit skulle jag nästan vilja kalla en parodi. Den är inte värd att kallas en rättssäker process.

Just därför har jag svårt att få hela resonemanget att gå ihop. Regeringen kan väl ändå inte mena att den litar på detta rättssystem, där han anklagas för mutbrott? Han är där med biståndspengar från Sverige för att bygga ett sjukhus. Han anklagas för mutbrott för att man ska kunna komma åt en minister i regeringen. Han sitter fängslad i fyra år och blir dömd, och efter någon månad säger de att de drar tillbaka detta för att i stället anklaga honom för något nytt, nämligen terrordåd.

Detta sker medan han ligger på sjukhus på grund av lungkollaps. Från det etiopiska rättsväsendet påstås att han har förätit sig på choklad och att han därför kunde befinna sig utanför fängelset när terrorbrottet skedde. Det säger sig självt: Grunderna för anklagelserna håller inte riktigt.

Familjen och gruppen som står bakom Fikru, som också håller i dialogen med familjen och med Fikru, vill att den svenska regeringen flyttar fram positionerna. De menar att det inte längre är en juridisk process, utan en politisk. Därför vill och förväntar de sig att regeringen ska ändra sin strategi något för att se om det kan ge resultat.

Jag vill höra hur utrikesministern ser på att Fikru fick sitta där i fyra år, oskyldigt anklagad och dömd, och att det nu har inletts en ny rättsprocess på lösa grunder. Hur ser ministern på kravet att ändra strategi för att se om det ger en bättre effekt?

Jag tror, precis som Désirée Pethrus, att det skulle få effekt på regimen om ett statsråd kommer till fängelset för att höra hur han har det, hur han mår, hur han ser på läget och vad han önskar att regeringen gör. Det skulle kunna få ett ändrat utfall.

Jag är ingen specialist på detta, men jag vill att något ska göras och att positionerna flyttas fram. Jag tycker och jag vill att Fikru Maru ska få komma hem till Hudiksvall och träffa sin familj och sina vänner och gå till sitt jobb på sjukhuset. Vi är väldigt många som vill detta. Det är med den vädjan som jag här i talarstolen tar upp detta. Jag hoppas på framgång som gör att Fikru kommer hem.

Anf. 14 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Vi har ingen annan önskan än att Fikru Maru ska kunna komma ut ur fängelset. Vi delar denna frustration och denna önskan.

Jag accepterar inte påståenden om att det skulle vara hjärtlöst eller att vi inte skulle göra allt vi kan på UD. Vi har en utmärkt konsulär verksamhet. Vi har människor som alla har ett stort hjärta och som varje dag går till jobbet med avsikten att hitta de effektiva vägarna framåt i ärenden som många gånger har pågått och existerat under lång tid. När vi i den här regeringen tillträdde satt tyvärr Fikru Maru redan fängslad. Lång tid hade redan gått.

Det är inte så enkelt som att man bara går in och gör någonting, osäkert vad, och plötsligt har löst situationen. Många av de konsulära fall som vi har i dag är väldigt komplicerade. Det är mycket svårare med politiska kontakter. Det är mycket mer komplext än vad det kanske någonsin har varit tidigare. Jag vet inte något fall där man kan säga att det absolut inte har med politiken att göra. Det är just politik, och det är politiska kontakter.

Jag kan säga vad vi gör varje dag. Det som plågar mig mest som utrikesminister är att jag vet att det fortfarande finns svenska medborgare runt om i världen som har suttit fängslade eller som gisslan under flera års tid. Tillsammans med vår väldigt fina konsulära enhet gör jag allt jag kan för att få dem fria. Vi testar hela tiden: Fungerar det här? Kan vi göra mer påtryckningar politiskt? Kan vi ta nya kontakter? Det är därför som vi inte utesluter någonting, men vi väger det också mot att vi ibland riskerar att utsätta den här personen för ännu större prövningar och att det därför inte är en säker väg framåt.

Jag utesluter inga besök. Jag utesluter inga av de politiska och diplomatiska verktyg vi har till vårt förfogande. Men vi kommer att välja det som vi förstår faktiskt kan hjälpa till, så att man inte bara blir ännu tjugigare på motsidan och säger: Jaha, ska de nu ingripa i vår rättsprocess också – då hittar vi på ännu ett hinder! Som sagt utesluter jag ingenting, men vi kommer alltid att göra det vi tror är bäst för den person som är utsatt och som i det här fallet sitter i fängelse.

Så får jag frågan om vi ska använda biståndet som ett påtryckningsmedel. Men det svenska utvecklingsarbetet är långsiktigt och riktar sig till Etiopiens folk. Det är inte fråga om något budgetstöd. Den här strategin innehåller tydliga och kraftfulla begränsningar när det gäller samarbete

med staten, i synnerhet den centrala statsapparaten. Vårt stöd går i stället till multilaterala aktörer och civilsamhällesaktörer. Det är den vägen vi kanaliserar vårt stöd. Det vore fel att straffa Etiopiens folk på viktiga områden genom att dra ned på vårt stöd till demokrati och mänskliga rättigheter och våra försök att på olika sätt stärka rättsväsendet.

Jag tar inte åt mig när det låter som om vi inte skulle vara engagerade fullt ut. Det är vi, och vi delar frustrationen. Vi gör samma analys som interpellanterna. Nu handlar det om att förhoppningsvis kunna fortsätta att kanalisera det fina engagemang som finns, och vi använder förstas vår ambassad för det arbetet.

Anf. 15 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag är övertygad om att utrikesministern har ett engagemang för Fikru Maru och gärna vill se Fikru Maru fri. Där råder ingen tvekan. Men frågan är hur vi ska gå till väga för att det verkligen ska hända någonting efter så här många år. Jag har uppfattat att familjen – och även Fikru Maru själv, tror jag – skulle välkomna ett sådant besök och se det som väldigt betydelsefullt. De har själva sagt att de är beredda att ta den risken. Jag förstår att UD och den konsulära avdelningen gör avvägningar, men man kanske ändå måste lyssna på dem det berör.

Biståndet ska vara långsiktigt, säger utrikesministern. Ja, vi har haft ett långsiktigt bistånd ända sedan 50-talet, så det är väldigt långsiktigt. Då är frågan varför det fortfarande är så stora brister när det gäller mänskliga rättigheter i Etiopien. Som statsministern brukar säga är det inte okej att det fortfarande är så stora brister i rättssystemet.

Mina slutliga frågor till utrikesministern är: På vilket sätt kan utrikesministern ytterligare bidra till att förändra systemet? Det verkar som att biståndet under all den här tiden ändå inte har gjort det. Kan man gå via andra för att försöka stärka rättssystemet? Jag skrev i min interpellation om FN:s säkerhetsråd. Finns det möjlighet att påverka på något annat sätt? Andra länder, till exempel i EU, skulle vid sidan av Sverige kunna skapa mer tryck i den här frågan för att förändra det system som håller Fikru Maru fången.

Jag tackar för en bra debatt och för det engagemang som utrikesministern visar. Jag hoppas förstas att Etiopien förändrar sin inställning.

Anf. 16 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Jag är helt övertygad om att de som jobbar med fallet Fikru Maru har stort hjärta och för en kamp. De som jobbar på UD är också väldigt proffsiga. Det är inte det som det här handlar om. Men det har gått fyra år, och vad kan vi mer göra? Behöver vi byta strategi? Det är det jag vill lyfta fram.

Jag förstår att det är jättesvårt att hantera ett annat lands rättsprocess. Det är precis som utrikesministern säger. Vi skulle inte heller vilja att andra länder gick in i våra rättsprocesser. Men att lita på rättssystemet i Etiopien tror jag är väldigt svårt. Jag skulle tro att det är få både i Etiopien och utanför Etiopien som gör det, när det är så här tydligt att det är en politisk process.

Jag tackar för att utrikesministern ändå öppnar för att se över vad mer man kan göra för att bistå Fikru Maru och hans familj i den svåra situation

de är i och på vilka sätt. Jag tycker att det är viktigt i den här debatten att den öppningen finns.

Jag tror att vi är många som vill se någon form av framflyttad position om det går, och det tror jag att det gör. Jag hoppas också att man ska ta nya kontakter med familjen för att höra hur den bedömer läget. Det kanske redan är inplanerat. Jag tycker att det vore mycket rimligt. Det behövs helt klart fortsatta påtryckningar, men också förflyttningar i strategin för att få processen framåt, så att Fikru äntligen får komma hem till Hudiksvall och sin familj. Jag tackar utrikesministern!

Anf. 17 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Nästa rättegångstillfälle är den 7 augusti. Vi kommer förstås att fortsätta vara i kontakt med Fikru Marus familj. Det är otroligt viktigt, och det ingår alltid i vårt sätt att hantera konsulära fall. Fikru Maru företräds nu lokalt av tre advokater som ska föra hans rättsliga talan.

Som ni vet har vi tagit upp det här fallet på alla nivåer, också på ministernivå, i Stockholm, i Addis och på andra ställen. Vi har kallat upp Etiopiens ambassadör vid upprepade tillfällen. Budskapet är detsamma. Vi insisterar på att rättsprocessen ska vara rättssäker, att detta ska hanteras skyndsamt och att man ska se till Fikru Marus humanitära behov. Det är någonting som har ingått som en del i den dialog som vi för med Etiopien. Vi har visat på de orimliga påståenden som kommit om hans hälsa och allt detta.

Som sagt menar jag att vi inte har andra verktyg. Vi kan inte gå in med en armé i Etiopien. Vi kan inte heller säga att vi tar bort allt bistånd som går till människor som behöver det väldigt väl och som går via FN-organ och så vidare.

Vi måste fortsätta att använda de politiska och diplomatiska verktygen fullt ut. Då måste vi ha hela verktygslådan och inte utesluta något. Men vi måste göra det på ett sådant sätt att vi upprätthåller internationella principer för vårt samröre med varandra också i fortsättningen.

Vi måste visa att vi har ett hjärta och att vi har fullt ut samma engagemang för Fikru Marus fall som vi haft hittills. Vi kommer att fortsätta att arbeta aktivt. Tack för debatten och engagemanget. Det säger jag också till alla i Hudiksvall och överallt runt om i världen.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2016/17:473 om åtgärder mot utländska stödligor

Anf. 18 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Mikael Oscarsson har frågat mig om jag avser att införa ett snabbspår för personer som söker asyl från ”säkra länder”, om jag delar polisens problembeskrivning i en artikel som han hänvisar till samt vilka åtgärder jag och regeringen kommer att vidta gällande den problematik som beskrivs.

I sin fråga hänvisar Mikael Oscarsson till att problemet med utländska stöldligor ökar, och det anges att många av brottslingarna söker asyl i Sverige under falsk identitet.

När det gäller frågan om snabbspår för asylsökande från ”säkra länder” finns det möjlighet för Migrationsverket att prioritera ansökningar som bedöms vara uppenbart ogrundade. Beslut om avvísningar i dessa ärenden kan verkställas innan de vinner laga kraft. Den genomsnittliga handläggningstiden för uppenbart ogrundade ansökningar var ca 31 dagar under januari till maj i år.

I regleringsbrevet för 2016 gav regeringen Migrationsverket i uppdrag att förkorta handläggningstiderna för asylansökningar. Som svar på uppdraget gjorde Migrationsverket förändringar i skyddsprocessen under 2016. Det innebär att inkomna ärenden sorteras utifrån ärendets inriktning för att effektivisera handläggningen. Till exempel sorterar Migrationsverket ut ärenden från länder med hög avslagsfrekvens och där det är möjligt att arbeta för att de sökande snabbt ska kunna återvända till sitt hemland. Dessa ärenden ska alltid prioriteras. Den nya processen ska vara fullt genomförd under 2017.

EU-kommissionen har också 2015 lagt fram ett förslag om att det ska finnas EU-gemensamma listor över länder som bedöms som säkra ursprungsländer och vilkas medborgare kan hanteras i påskyndade förfaranden. Sverige har välkomnat förslaget, och förhandlingarna kring detta pågår.

När det gäller den andra delen av frågan om internationella brottsnätverk som kommer till Sverige för att begå olika typer av stöldbrott är det en kriminalitet som är etablerad i Sverige sedan många år. Insatser mot den här brottsligheten är ett viktigt och strategiskt utvecklingsområde i Polismyndighetens brottsutredande verksamhet. Exempelvis införde Polismyndigheten under 2016 en nationell modell för brottsamordning, som bedöms ha ökat polisens förmåga att identifiera och ingripa mot mobil organiserad brottslighet som rör sig över stora geografiska områden.

Även det brottsförebyggande området är naturligtvis viktigt. I budgetpropositionen för 2017 avsattes 25 miljoner kronor årligen för att inrätta regionala brottsförebyggande samordnare vid länsstyrelserna. I uppdraget ingår att bidra till förbättrad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan berörda aktörer. Länsstyrelsesamordnarna kan spela en viktig roll i kommunöverskridande insatser, till exempel när det gäller olika regionala brottsfenomen såsom stöldligor.

Detta är naturligtvis områden som regeringen följer mycket noga.

Anf. 19 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Tack för svaret, justitieministern! Bakgrunden till min fråga är att detta tyvärr är ett växande problem. Nationella operativa avdelningen, NOA, gjorde 2016 en rapport. Den visar att det kan vara så att utländska ligor står för uppemot 50 procent av bostadsinbrotten i Sverige. Rapporten byggde på fem års informationsinsamling och tar upp brottsnätverk från Litauen, Polen, Rumänien och Georgien.

Stockholm drabbas, Malmö drabbas, landsbygden drabbas och Uppsala drabbas. UNT har bland annat visat att dessa professionella ligor ger sig på upp till tio villor i ett svep en förmiddag. Det är en förtrupp som kollar upp, och sedan kommer man in och kan då klara upp till tio villor i

ett svep. Det är väldigt lönsamt. Jag talade med en av spaningsledarna i går på underrättelseenheten på NOA, som berättade att man tjänar 300 euro per dag. Det är nästan 3 000 kronor på en dag. Det är väldigt lönsamt.

Vart går varorna någonstans? Det visar sig enligt rapporten att en hel del går till Georgien i södra Kaukasus. I ett enda ärende skickades 60 ton med stöldgods till ett värde av nära 100 miljoner från Sverige till Georgien. Polisen säger att många brottslingar från Georgien söker asyl i Sverige under falsk identitet. De kan vara här lagligt under en tid medan deras asylärende utreds, men ingen vet vilka de egentligen är.

Detta är en av pudelns kärnor. Är det rimligt att man på fredagen begär asyl och på måndagen börjar med fullskalig brottslighet, och det blir som en teflonpanna? Det är orimligt. Är det så att man begår brott är man inte seriös. Då har man inte i Sverige att göra och ska bli utvisad. Det borde då åtminstone bli ett snabbspår. Det borde vara ett snabbspår från början. Vi vet att 99 procent, kanske till och med 99,5 procent, från exempelvis Georgien blir utvisade. Då är det orimligt att vi ger dem möjlighet att obehindrat fortsätta detta. Det skapar en ohygglig otrygghet runt om i landet.

Nu har det blivit ännu tuffare. Den 28 mars 2017 upphörde viserings-tvången för personer från Georgien. Det är sannolikt någonting som gör det ännu lättare att begå den här typen av brott. Även om det är viseringsfrihet borde man bli utvisad om man blir ertappad med den här typen av brottslighet. Även om man har turistvisum eller liknande är det inte seriöst om man blir tagen för sådan grov brottslighet.

Detta är någonting som också driver annan typ av brottslighet, människohandel och liknande. Ministern säger i sitt svar att Migrationsverket kan prioritera ansökningar som bedöms vara ogrundade. Men det sker inte alls i den omfattning som skulle behövas.

Min fråga är: Vad gör ministern och regeringen för att se till att det blir mindre attraktivt för dessa stöldligor att agera i Sverige? Just nu är det alldeles för enkelt. Var gör regeringen för att göra det mindre attraktivt att verka i Sverige?

Anf. 20 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Mikael Oscarsson tar upp en mycket viktig fråga. Jag är säker på att vi kan göra mer än vad vi i dag gör. Under de dagar när jag förberett mig för den här debatten har jag haft anledning att titta på vad vi gör och vilka metoder vi skulle kunna utveckla här.

Till att börja med är det rätt att en stor andel av inbrotten utförs av utländska stöldligor. Mikael Oscarsson nämner 50 procent. Jag tror att bedömningen är 30–50 procent av bostadsinbrotten. När det gäller de länder som det handlar om är det framför allt länder som Litauen, Polen och Rumänien. Här finns också Bulgarien, Estland och Lettland. I de länderna är de EU-medborgare. De är inte asylsökande i den delen. Jag vill peka på problematiken att de kan utnyttja den vanliga fria rörligheten inom EU för att kunna stjäla. Det är naturligtvis helt oacceptabelt.

Vi behöver utveckla polismetoderna. Jag besökte polisen i Östersund för bara någon månad sedan. De kunde vittna om hur de med den nya polisorganisationen har kunnat följa och kartlägga den här typen av stöldligor mycket bättre nu än vad de kunde tidigare med den gamla polisorganisationen, och då handlar det om norra Sverige. Det är vad jag talar om i mitt

svar när det gäller polisens brottsamordning. Där finns naturligtvis ännu mer att göra. Men jag tycker ändå att polisen tar det på stort allvar.

Antalet bostadsinbrott generellt sett har inte ökat de senaste åren. Om vi går ungefär 15 år tillbaka ligger det på ungefär 30 000 bostadsinbrott per år, 40 000 om vi också inkluderar fritidshus. Det är klart att det är ett stort problem. Vi måste försöka göra mer för att utveckla polisarbetet på ett sådant sätt att vi kan bekämpa den här typen av brottslighet.

De flesta i de utländska stödligorna är alltså inte asylsökande, utan de opererar från länder som är EU-medlemmar – men också, som Mikael Oscarsson påpekar, från Georgien. Det finns uppgifter om att det finns de som missbrukar asylsystemet på det sättet.

Då ska jag säga att antalet asylsökande från Georgien har minskat på senare år. Vi hade en topp 2014–2015 med 800–900 asylsökande per år. År 2016 var det drygt 700, så vi har sett en minskning.

Det är inte heller så som Mikael Oscarsson far efter att avskaffandet av viseringskravet har lett till en ökning av antalet asylsökande. Faktum är att sedan den 28 mars i år har antalet asylsökande från Georgien minskat ytterligare. Jag tror att det var 40 i april och 50 i maj. Vi ser alltså inte den utveckling som Mikael Oscarsson befarar.

Men även om vi inte ser den utvecklingen är det naturligtvis oacceptabelt om människor utnyttjar asylsystemet på det sätt som beskrivs. Då måste vi som en del i arbetet fortsätta att snabba på handläggningstiderna.

Vi har haft långa handläggningstider under ett par år till följd av den stora flyktinginströmningen 2015. Nu minskar handläggningstiderna. Vi kommer under nästa år att vara tillbaka på normala handläggningstider på i genomsnitt tre till fyra månader.

Handläggningstiden minskar också för de georgiska ärendena. Från 2016 till 2017 har handläggningstiden för de georgiska ärendena minskat med 30 procent. En del av ärendena hanteras i det snabbspår som finns inom ramen för de uppenbart ogrundade ärendena. Där är handläggningstiden som sagt 31 dagar.

Sammanfattningsvis måste vi fortsätta utveckla polisarbetet, försöka stävja missbruket av asylsystemet och pressa tillbaka handläggningstiderna. Det tror jag är viktiga åtgärder för att komma till rätta med detta.

Anf. 21 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! I min hand håller jag en rapport från Nationella operativa avdelningen från slutet av förra året. Där fastslår man att det här hänger ihop – den omfattande stöldverksamheten hänger ihop med att man har skapat en brandvägg. Det handlar om omfattande brottslighet där man använder bilmålvakter med samordningsnummer. Gärningsmännen bakom målvakterna utgör en viktig kapacitet för organiserad stöld- och smugglingsverksamhet.

Här krävs ett politiskt beslut. Det ska inte vara tillåtet att utan särskilt tillstånd äga mer än ett fordon om man har ett samordningsnummer. Samordningsnumret, herr talman, är ju ett särskilt personnummer man kan få om man är här under en tid.

Det visar sig nu att det ägs en ohygglig mängd bilar. Det finns 512 samordningsnummer som man har tittat på som sammanlagt äger 28 897 fordon.

För att ta ett exempel: I torsdags för en vecka sedan stoppade Uppsala-polisen ett fordon. Det var en Golf, och det visade sig att Golfens ägare hade 9 133 000 i obetalda p-anmärkningar. Det finns fler exempel på det här. Man använder en kombination av bilmålvakter och samordningsnummer.

Det här måste vi komma åt, så frågan är: Tänker regeringen göra någonting? Är det rimligt att man med ett samordningsnummer kan äga mer än en bil? Är det rimligt att det som nu finns många fall där man äger 1 000, 2 000, 2 500, 3 000 bilar?

Det här används direkt i kombination, för när man åker fast ”finns inte” bilens ägare. Det visar sig att de här länderna har stenkoll på sina fordonsägare, men i Sverige gör ansvarig myndighet inte någon bakgrundskontroll alls utan registrerar glatt de här.

En annan sak gäller gränskontrollen. När jag talar med poliser säger de att det inte finns någon gränskontroll att tala om. Det är ett jätteproblem. Vi har människor som kommer med färjan från Riga och från Finland. Naturligtvis borde man göra en gränskontroll och titta efter. ”Titta! Här är 37 stycken som kommer till Sverige för 32:a gången. De har blivit dömda, men de kommer tillbaka igen.” Det är pinsamt att Sverige inte kollar upp det här bättre.

En sak till: Man kan använda en särskild teknik, ANPR, som handlar om att sätta kameror på polisbilar och vid gränskontrollerna och fota registreringsskyltar. Det här används i Norge, Danmark, Finland och Holland. Det gör att om en stöldlig som är uppe i Bodö och har en kampanj där kommer förbi Sverige vet vi att de är på väg in i Sverige.

Det är vanvetligt att Sverige inte använder den teknik som finns. Det här ett typiskt ärende som måste lösas politiskt. ANPR-systemen skulle kunna finnas på polisbilar och fånga upp de här bilarna. Vi skulle kunna stoppa en hel del av den här brottsligheten. Hur tänker regeringen när det gäller det här systemet?

Anf. 22 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Mikael Oscarssons interpellation handlade ju om bostadsinbrotten och de eventuella kopplingar som kan finnas till Georgien. Jag tyckte att jag svarade på den – att det handlar om att fortsätta pressa handläggningstiderna så att de som inte har asylskäl lämnar Sverige. Det är klart att begår man brott i Sverige ska man inte vara kvar i Sverige. Då ska man naturligtvis lämna vårt land. Något utrymme för andra tolkningar kan aldrig finnas.

Jag sa att handläggningstiderna för de georgiska ärendena har minskat med 30 procent. En del av de georgiska ärendena räknas som uppenbart ogrundade, och där har vi så pass kort handläggningstid som 30 dagar.

Jag vill också peka på en möjlighet som kan vara bra att känna till. Vi har faktiskt möjligheten att sätta människor i förvar. Individer som ägnar sig åt brottslig verksamhet i Sverige och har väldigt liten möjlighet att få asyl kan vi faktiskt sätta i förvar under väntetiden. Det sker också, men man kanske ska använda sig av den möjligheten ytterligare. Vi har alla ett intresse av att försöka begränsa och minska möjligheterna att missbruka asylsystemet.

Mikael Oscarsson tar nu upp frågan om registrering av bilar. Jag läser också tidningarna. Jag läste faktiskt UNT i morse och förstod att Mikael Oscarsson skulle ta upp den här frågan.

Nu är det här egentligen inte en justitiedepartementsfråga utan en näringsdepartementsfråga. Hur ser vi till att begränsa möjligheterna när det gäller hur många bilar som kan stå på en och samma person, och hur ser vi över om samordningsnummer används på det här sättet? Jag var i kontakt med Näringsdepartementet i morse för att se vilken process som görs där. Där görs nu ett arbete där man ser över möjligheterna att göra den typen av begränsningar.

Jag tror att vi ska ta ett ännu bredare grepp. Vi ska nog, tycker jag, gå igenom hela företeelsen utländska stöldligor och se om det finns ytterligare saker vi kan göra.

Mikael Oscarsson talar om gränskontroller. Så länge det gäller EU-medborgare råder fri rörlighet. När det gäller georgiska medborgare är det så att även om viseringskravet inte längre finns kommer du inte in i EU-området med mindre än att du har ett pass med biometriska uppgifter, alltså fingeravtryck och sådant. Man ska alltså inte skapa bilden att det är fritt fram för georgiska medborgare. Så är det inte.

Men jag tror faktiskt att vi skulle behöva ta ett bredare grepp om just de utländska stöldligornas framfart i Sverige och vända på alla stenar. Hur använder man sig av möjligheterna när det gäller till exempel registrering av bilar? Hur jobbar polisen för att följa de här ligorna? Kan det bli lättare – kan vi hitta metoder för att lättare komma åt den här verksamheten? Det är ett stort problem på många håll i landet. De här ligorna rör sig också ofta över ganska stora geografiska områden.

Sammanfattningsvis tycker jag att Mikael Oscarsson är inne på något som jag hoppas att vi kan jobba tillsammans med för att utveckla metoder för att bli bättre.

Anf. 23 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Tack för svaret och för erkännandet att det här är en viktig sak!

Jag tror att det är viktigt att se att det här hänger ihop, och det är viktigt att vi minskar attraktionskraften i att agera i Sverige.

Vi ser nu i polisens rapport att vi har ett system som har skapat möjligheter för dessa kriminella nätverk att ha en brandvägg och att detta hänger ihop med bostadsinbrott och kampanjer där en person åker i förväg och tittar ut lämpliga ställen att ge sig på. Man kan klara tio inbrott på en förmiddag och tjäna 300 euro, det vill säga 3 000 kronor, på en dag. Sedan använder man de här bilarna och de tillfälliga samordningsnumren; man äger uppemot 2 000–3 000 bilar.

Det farliga är att en barnfamilj kanske en vacker dag blir påkörd av en sådan här bil. Vad händer då? I Malmö visar det sig att var tionde bil ägs av denna typ av människor, som kanske inte ens finns i verkligheten.

Då måste regeringen agera. UNT har som sagt haft en serie; i dag har man artiklarna ”Larmar förgäves om bilmålvakter” och ”Fusket har ökat i årtal men stoppas inte”. Det handlar just om denna typ av brottslighet, som tyvärr inte stoppas utan bara fortsätter.

Då krävs det att regeringen agerar, ger tillstånd för kameror och uppdrar åt de ansvariga myndigheterna att kolla upp mer och göra bakgrunds-kontroll så att vi kan förhindra att denna verksamhet växer och breder ut sig i Sverige och skapar otrygghet.

Anf. 24 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror att det finns en hel del man kan göra för att utveckla metoderna. Låt oss titta på dem, men låt mig bara säga att vi redan har gjort en del, till exempel när det gäller bilmålvakter.

För några år sedan utvidgade vi möjligheterna att beslagta bilar som det finns stora skulder på. Detta har fått väldigt god effekt på många håll. Man jobbar mer systematiskt med detta i Malmö, som Mikael Oscarsson nämnde.

Men det finns också något som kallas för Järvamodellen, där man använder sig av detta för att plocka undan sådana här bilar från gatorna eller från parkeringshus där de står övergivna. Detta har ibland varit i samband med de bilbränder vi har sett, som ibland kan vara rena försäkringsbedrägerier.

Vi har alltså utvecklat möjligheterna att beslagta bilar där det finns kopplingar till de här stora skulderna. Det finns säkert mer vi kan göra där. Vi har som sagt gärna en ny dialog med Näringsdepartementet om möjligheterna att begränsa hur många bilar man får ha registrerade i olika sammanhang.

Men när det gäller kopplingen till asylsystemet vill jag peka på att det handlar om att jobba med handläggningstiderna och fortsätta att förkorta dem. Vi måste också använda oss av den möjlighet som finns att sätta brottsliga individer i förvar under den tid de väntar på besked.

Därutöver måste vi som sagt fortsätta att utveckla polisarbetet. Polisiärt samarbete i landet är viktigt – det har vi blivit bättre på – men också samarbete med andra länder. Vi har ett gott samarbete med de övriga EU-länderna, men med ett land som Georgien, som ligger utanför EU, finns det säkert mycket att göra när det gäller underrättelseverksamheten.

När det gäller kamerorna, som nämndes sist, tog jag nu på morgonen emot en utredning där vi föreslås utvidga möjligheten att använda kameror för övervakning av särskilt brottsutsatta platser, till exempel.

Tack för en bra debatt! Vi kan säkert gå vidare med detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellationerna 2016/17:555 och 556 om företrädare för kommande pliktpersonal

Anf. 25 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Allan Widman har frågat mig om vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att enskilda soldaters ekonomiska avbräck ska minska vid repetitionsutbildning med stöd av totalförsvarsplikt.

Allan Widman har även frågat mig om vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att kommande värnpliktig personals rätt till inflytande ska tillvaratas.

Båda interpellationerna rör personalområdet och besvaras därför i ett sammanhang.

Den 11 december 2014 fattade regeringen beslut om att ge Forsvarsmakten rätt att kalla in krigsplacerad personal till repetitionsutbildning med stöd av lagen om totalförsvarsplikt. Bakgrunden till beslutet är det osäkra omvärldsläget och nödvändigheten av att kunna stärka krigsförbandens operativa förmåga. Det är inte aktuellt att nu se över ersättningsnivåerna.

När det gäller Allan Widmans andra fråga om vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att kommande värnpliktig personals rätt till inflytande ska tillvaratas anger jag följande. I det fortsatta arbetet med att återaktivera värnplikten är de totalförsvarspliktigas medinflytande en viktig fråga för regeringen. Regeringens beslut den 2 mars 2017 att återaktivera skyldigheten att genomgå mönstring och att fullgöra grundutbildning med värnplikt medför att förordningen om medinflytande för totalförsvarspliktiga gäller för de totalförsvarspliktiga som tjänstgör från den 1 januari 2018.

I betänkandet *En robust personalförsörjning av det militära försvaret* föreslås att regeringen ska genomföra en översyn av den så kallade medinflytandeförordningen. Frågan om hur utredningens förslag ska hanteras bereds för närvarande i Regeringskansliet. Regeringens avsikt är att en översyn ska genomföras.

Anf. 26 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Tack, försvarsministern, för svaret! Dessa två interpellationer är sammanslagna, men det är viktigt att notera att de gäller olika personalkategorier i det militära försvaret.

Precis som försvarsministern framhöll var det den 11 december 2014 som regeringen utan hörande av riksdagen väckte liv i möjligheten till repetitionsövningar med plikt. Detta, herr talman, har lett till att personer i 30-, 40- och till och med 50-årsåldern nu kallas in för repövningar för första gången på mer än 20 år.

För ett par veckor sedan besökte jag övningen Våreld i Skåne, på Revingehed, och träffade då för första gången på länge värnpliktiga som var inkallade till repövning. Det var män i 30-årsåldern som vittnade om vilken social påfrestning det var för dem att behöva lämna hem och familj – många av dem hade mycket små barn – och om hur detta drabbade deras äkta hälfter på olika sätt.

De vittnade också om att det ledde till ett stort ekonomiskt avbräck för familjen. En person som hade 35 000 kronor i bruttolön förlorade under en enda månad 7 000 kronor netto, vilket naturligtvis har stor påverkan på det enskilda hushållet.

Därför blir jag lite överraskad när försvarsministern lakoniskt konstaterar att det inte är aktuellt med någon översyn. Det handlar hittills om några hundra per år som gör repövningar och tidigare utbildats med plikt. Därmed, herr talman, är det inte någon ekonomisk fråga för Forsvarsmakten.

Min rädsla är att det, när vi hanterar personalens ekonomiska förmåner på detta sätt, kommer att reflektera på hela den totalförsvarsplikt som nu är på väg tillbaka, inklusive grundutbildning med plikt.

Det är min bestämda uppfattning att plikten måste vårdas. På 90- och 00-talet avskaffade vi repövningarna. När soldaterna muckat kom de aldrig mer tillbaka till sina regementen. Vi avskaffade utbildningen av kompanibefälselever och plutonsbefälselever. Vi minskade uttaget till grundutbildning ned till några enstaka procent av årskullen. Och vi avskaffade även civilplikten. Detta, herr talman, var *inte* att vårda plikten. Tvärtom bäddade alla dessa åtgärder sammantaget för den vilandeförklaring av plikten som kom 2010.

Försvarsministern är något mer positiv när det gäller medinflytande för totalförsvarspliktiga. Jag hörde nu i veckan att chefen för HR-centrum vid Försvarsmakten i ett gruppsamtal med samtliga organisationsenheter berättade att allting nu är på väg tillbaka. Det ska bli Värnpliktsnytt, värnpliktsråd, värnpliktsriksdag och så vidare.

Det är bra att detta kommer sedan min interpellation lämnats in; det är väl just så interpellationsinstitutet ska fungera.

Men när försvarsministern säger att vi nu ska göra en översyn av medinflytandefrågorna är det viktigt att framhålla att alla dessa saker ska vara på plats den 1 januari 2018, inklusive tidningen Värnpliktsnytt, som gratis ska tillhandahållas de värnpliktiga.

Jag är övertygad om att ministern har funderat på var redaktionen för Värnpliktsnytt ska lokaliseras. Min idé är Örebro. Jag ser fram emot att höra försvarsministerns reflektioner över det förslaget.

Anf. 27 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! När det gäller ekonomiska ersättningar tänker jag inte ge några utfästelser eller besked förrän den dagen det finns ett konkret förslag. Jag tänker inte spekulera om hur man ska hantera den här typen av frågor. Jag är väl medveten om dessa frågors känslighetsgrad. Jag kan också förstå de delar som Widman talar om. Givetvis förstår jag att detta kan innebära påfrestningar i givet läge. Men jag menar att om man ska tala om ekonomiska ersättningar måste det finnas ett förslag att utgå ifrån. Där är vi inte i dag.

Jag vill inte ge utfästelser, löften eller antydningar som sedan inte skulle infrias eller som kan användas som ett slagträ i den politiska debatten, utan jag väljer att tala om den typen av frågor när jag har konkreta besked att ge. Det anser jag för min del vara det seriösaste sättet att hantera frågan.

När det gäller medinflytandefrågorna finns det en förordning som gäller. Den kommer vi nu att relativt snabbt göra en genomlysning av och återkomma till hur detta bör hanteras i det läge vi är i i dag. För min del tänker jag inte kommentera vare sig lokaliseringsorter, värnpliktsråd, värnpliktsriksdagar eller Värnpliktsnytt, utan detta får vi återkomma till när översynen är gjord. Inte heller på den punkten avser jag att i dag ge mig in i resonemang. När vi har gjort vår översyn är jag beredd att återkomma, och den översynen bör ju ske relativt snart.

Jag vet också att vi har en förordning som gäller från den 1 januari nästa år, då detta ska genomföras.

När det gäller starten av krigsförbandsövningarna och repetitionsövningarna hade Widman en sekvens i sitt anförande om att det skulle ha beslutats ”utan hörande av riksdagen”, och det lät nästan som om vi hade begått något regelbrott i sammanhanget. Man skulle kunna förlänga tankebanorna till detta. Men så är icke fallet. Regeringen har i detta ärende agerat helt inom ramen för sin kompetens och de beslutsbefogenheter som finns i sammanhanget.

Detta är läget från vår sida. Vi kommer naturligtvis att följa utvecklingen och eventuella effekter när det gäller hur man ska se på de ersättningsregler som gäller. När det gäller medinflytandefrågorna har jag gett besked om var de befinner sig i dagsläget.

Anf. 28 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Jag hade nog inte förväntat mig att försvarsministern skulle komma med ett färdigt förslag när det gäller ekonomisk ersättning till dem som genomför repövningar med stöd av totalförsvarsplikt. Men det besked som försvarsministern ger kammaren är att det inte ens ska ske en översyn av detta, och det gör mig faktiskt djupt besviken, inte minst mot bakgrund av den förtvivlan jag mötte när jag träffade värnpliktiga ute på övning.

Försvarsministern behöver inte formulera hur medinflytandet ska se ut i alla olika detaljer. Precis som ministern påpekar finns det en förordning. Den kommer att börja gälla den 1 januari 2018, och där slår man fast att det ska finnas förtroendemän i plutonen, kompaniassistenter, regementsnämnder, värnpliktsriksdag, värnpliktsråd och Värnpliktsnytt. Allt detta är redan klart. Därför instämmer jag i det som försvarsministern säger, eller åtminstone antyder: Nu är det väldigt bråttom att allt detta kommer på plats. Vi talar om dryga sex månader, varav två månader utgör svensk sommar.

När plikten vilandeförklarades 2010 var det regeringen som gavs befogenhet att aktivera den igen. Både i december 2014, då man väckte repövningsdelen till liv, och i mars 2017, när det gällde grundutbildning med plikt, har regeringen nyttjat detta mandat.

Men när försvarsministern befann sig i opposition brukade han alltid återkomma till det faktum att den föregående regeringen lät vilandeförklara plikten med en handfull rösters marginal. Mot den bakgrunden är det rätt häpnadsväckande att den nu sittande regeringen väljer att återinföra värnplikten i olika steg utan att ens förankra detta hos de folkvalda i riksdagen. Jag har sagt det förut, och jag säger det igen: Jag upplever detta som en äventyrlig politik från regeringen, och jag måste säga att jag också beklagar den.

Anf. 29 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag har ju, som Widman kanske kan påminna sig, haft överläggningar med övriga partier om detta beslut. Jag har även i samband med ett sådant möte blivit direkt uppmanad av Widman: Det är väl bara att aktivera plikten! Regeringen har liksom möjlighet att göra det. Jag vet inte om Widman upplevde någon djupare besvikelse eller förvåning när vi gjorde det som just Widman uppmanade mig till – trots att Widman tidigare var en av dem som var anhängare av att vi skulle göra plikten vilande.

Jag har alltså haft överläggningar med partierna. Jag bjöd in till sådana diskussioner. Jag har också diskuterat frågan med Widman. Så var det med den saken.

När det gäller processen rörande medinflytande vill jag säga att det är en helt ny organisation som kommer att träda i kraft när värnplikten återinförs den 1 januari. Det är en helt annan organisation än den som var när man skapade förordningen. Det är fyra försvarsbeslut sedan dess, och vissa delar ska kanske i framtiden se ut på ett annat sätt. Därför är det nödvändigt med den snabba översyn som vi nu kommer att göra. Vi kommer i olika sammanhang att återkomma till hur detta ska organiseras. Men jag är väl medveten om de regelverk och annat som gäller.

Låt mig återkomma till ersättningsfrågan. Det är inte så att jag är ohör-sam eller inte förstår situationen för en del personer. Det är inte detta det handlar om. Men när det gäller ekonomiska frågor är det åtminstone min politiska erfarenhet att det är bättre att prata när man har rejäla förslag att komma med än att i olika situationer antyda det ena eller det andra. Detta är beslut som är grannliga och måste tas på djupaste allvar. Därför väljer jag att återkomma i den frågan när jag har ett reellt förslag och ett ordentligt underlag. Men det är inte detsamma som att jag är ohör-sam eller inte förstår.

Anf. 30 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Jag vill bara till protokollet säga att det är alldeles korrekt att jag och mitt parti under ett antal år har legat på för att totalförsvarsplikten skulle aktiveras på nytt. Men jag har inte uppmanat till att man inte skulle förankra detta hos de folkvalda. Vi får nu se hur detta går.

Avslutningsvis: Jag har full respekt för att försvarsministern inte kan komma med några förslag, utställa några löften eller ens antyda några löften när det gäller ersättningsnivåerna för dem som genomför repetitionsövning med plikt. Men det han säger här i kammaren är: "Det är inte aktuellt att nu se över ersättningsnivåerna." Detta är för mig väldigt tydligt ett tvärnej till att ens studera dessa frågor, och det är jag lite ledsen för.

Anf. 31 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag återkommer till ersättningsfrågorna när jag har konkreta besked att ge.

Låt mig sedan ta upp historiken när det gäller värnpliktens aktivering. Jag har inte sagt att Widman på något sätt skulle ha uppmanat mig att inte förankra detta. Jag har bara sagt vad Widman sa vid ett tillfälle, att det är väl bara att aktivera plikten eftersom regeringen har den befogenheten.

Detta minns jag väldigt tydligt, eftersom jag tyckte att det var väldigt intressant att Widman använde den typen av formulering och var så pass direkt. Det tyckte jag dels med tanke på Widmans egen bakgrund i ärendet, som en av dem som var med och avskaffade det hela, dels med tanke på att han på det sättet gav en bild: Agera, och gör det snabbt!

Jag kallade också partierna till ett särskilt möte innan vi tog detta beslut. På det mötet deltog även Liberalerna – de var representerade. Detta har alltså diskuterats i flera olika sammanhang.

Sammanfattningsvis: Jag tror att vi nu har rätt ut vad som gäller i de här två frågorna tills vidare. Jag har tagit del av det som Widman har fått sig förmedlat i samband med sitt förbandsbesök. Det är viktigt att man

Prot. 2016/17:127
16 juni

Svar på
interpellationer

lyssnar i samband med de besöken. Jag gör själv den typen av besök i det syftet. Tack för den informationen! Jag har också redovisat vår ståndpunkt just nu, och jag återkommer i den här typen av frågor när jag har mer att säga.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 juni

2016/17:1593 En omreglering av spelmarknaden

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2016/17:1594 Preskriptionstiden för sexualbrott mot barn

av *Jenny Petersson* (M)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2016/17:1595 Det kustnära fisket i Gräsö-Öregrund

av *Maria Weimer* (L)

till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2016/17:1596 Den nationella institutionen för mänskliga rättigheter

av *Robert Hannah* (L)

till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

2016/17:1597 Tandhygienistutbildning

av *Ulla Andersson* (V)

till statsrådet *Helene Hellmark Knutsson* (S)

2016/17:1598 Körkortstillstånd för före detta drogmissbrukare

av *Emma Wallrup* (V)

till statsrådet *Anna Johansson* (S)

2016/17:1599 Lindrigare straff vid förflyttning från Sverige

av *Cecilia Widegren* (M)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2016/17:1600 Könstympning

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet *Åsa Regnér* (S)

2016/17:1601 Myndigheternas it-beredskap

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2016/17:1602 Utredning om fackliga stridsåtgärder

av *Lars Hjalmered* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister *Ylva Johansson* (S)

2016/17:1603 IVO:s handläggningstider för tillstånd

av *Katarina Brännström* (M)

till socialförsäkringsminister *Annika Strandhäll* (S)

2016/17:1604 Förtroendet för rikspolischefen

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 10.40.

Prot. 2016/17:127
16 juni

Sammanträdet leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

JOHAN WELANDER

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Anmälan om ordförande i utskott.....	2
§ 5 Anmälan om fördröjt svar på interpellation.....	2
§ 6 Anmälan om faktapromemoria	3
§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott.....	3
§ 8 Ärenden för bordläggning	3
§ 9 Svar på interpellation 2016/17:546 om Sveriges reaktion på Turkiets brott mot mänskliga rättigheter	3
Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	3
Anf. 2 MARKUS WIECHEL (SD).....	4
Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	5
Anf. 4 MARKUS WIECHEL (SD).....	6
Anf. 5 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	7
Anf. 6 MARKUS WIECHEL (SD).....	8
Anf. 7 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	9
§ 10 Svar på interpellationerna 2016/17:554 och 557 om Fikru Maru.....	9
Anf. 8 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	9
Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	10
Anf. 10 ULLA ANDERSSON (V).....	11
Anf. 11 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	12
Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	13
Anf. 13 ULLA ANDERSSON (V).....	14
Anf. 14 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	15
Anf. 15 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	16
Anf. 16 ULLA ANDERSSON (V).....	16
Anf. 17 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	17
§ 11 Svar på interpellation 2016/17:473 om åtgärder mot utländska stöldligor	17
Anf. 18 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	17
Anf. 19 MIKAEL OSCARSSON (KD)	18
Anf. 20 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	19
Anf. 21 MIKAEL OSCARSSON (KD)	20
Anf. 22 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	21
Anf. 23 MIKAEL OSCARSSON (KD)	22
Anf. 24 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	23
§ 12 Svar på interpellationerna 2016/17:555 och 556 om företrädare för kommande pliktpersonal	23
Anf. 25 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	23
Anf. 26 ALLAN WIDMAN (L).....	24
Anf. 27 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	25

Anf. 28 ALLAN WIDMAN (L).....	26	Prot. 2016/17:127
Anf. 29 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	26	16 juni
Anf. 30 ALLAN WIDMAN (L).....	27	-----
Anf. 31 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	27	
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	28	
§ 14 Kammaren åtskildes kl. 10.40.....	29	